

Vanhusneuvoston aloite neuvoston nimen muuttamisesta

KH 09.03.2026 § 73
962/00.02.17/2025

Valmistelija

Vs. hallintojohtaja Roosa Aaltonen
roosa.aaltonen@savonlinna.fi, p. 050 401 7788

Selostus

Savonlinnan vanhusneuvosto on tehnyt kaupunginhallitukselle aloitteen vanhusneuvoston nimen muuttamisesta ikäneuvostoksi. Aloite on oheismateriaalina.

Vanhusneuvosto perustelee aloitteessaan nimen muuttamista ikäneuvostoksi sillä, että termi *vanhus* koetaan usein leimaavana ja se yhdistyy voimakkaasti hoivaan ja palvelutarpeisiin, kun taas *ikäneuvosto* on neutraalimpi ja kuvaa paremmin ikääntyneiden moninaista joukkoa aktiivisina yhteiskunnan toimijoina. Aloitteen mukaan ikääntyvä väestö ei ole yhtenäinen ryhmä, ja nimimuutos viestisi toiminnan koskevan sekä aktiivisia eläkeläisiä että tukea tarvitsevia henkilöitä. Lisäksi sana *ikä* korostaa elämäkokemusta ja voimavaroja sekä tukee myönteistä suhtautumista ikääntymiseen luonnollisena ja arvokkaana elämänvaiheena. Nimenmuutoksen katsotaan myös lisäävän yhdenmukaisuutta kunnan muiden vaikuttamistoimielinten, kuten nuorisovaltuuston, kanssa ja tukevan kaupungin osallisuustyön johdonmukaista kokonaisuutta.

Vastaus aloitteeseen

Kaupunginhallitus kiittää vanhusneuvostoa aloitteesta ja sen taustalla olevasta tärkeästä pohdinnasta koskien toimielimen nimen ajanmukaisuutta ja termin vaikutusta ikääntyneen väestön arvostukseen, osallisuuteen ja kaupungin viestintään. Aloitteessa esitetyt näkökohdat ikääntyneiden moninaisuudesta, leimaavien käsitteiden välttämisestä sekä kaupungin vaikuttamistoimielinten yhdenmukaisuudesta ovat perusteltuja ja kuvastavat vanhusneuvoston aktiivista roolia Savonlinnan osallisuustyössä.

Nykyinen kuntalaki (410/2015) asettaa kunnille velvollisuuden asettaa lakisääteinen vaikuttamistoimielin, vanhusneuvosto, ikääntyneen väestön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi. Kunnan vanhusneuvostosta säädetään kuntalain 27 §:ssä seuraavaa:

Ikääntyneen väestön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi kunnanhallituksen on asetettava vanhusneuvosto ja huolehdittava sen toimintaedellytyksistä. Vanhusneuvosto voi olla useamman kunnan yhteinen.

Vanhusneuvostolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden,

osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka heidän tarvitsemiensa palvelujen kannalta.

Nykyinen kuntalaki ei tunne muita nimikkeitä kuin vanhusneuvosto, minkä vuoksi se on yleisimmin käytetty nimi ikääntyneen väestön lakisääteiselle vaikuttamistoimielimelle. Tästä huolimatta kunnissa on kuitenkin myös muilla nimillä toimivia vanhusneuvostoja, jotka hoitavat lakisääteisen vanhusneuvoston asemaa. Esimerkiksi Liperissä on ikäihmisten neuvosto ja Jyväskylässä ikääntyneiden neuvosto.

Valtioneuvoston lausuntokierroksella olevassa luonnoksessa hallituksen esitykseksi kuntalain muuttamisesta (VN/34874/2025) ehdotetaan kuntalain 27 § muutettavan siten, että kunnanhallitus voisi jatkossa asettaa vanhusneuvoston sijasta muun vastaavan ikääntyneiden henkilöiden vaikuttajaryhmän ikääntyneen väestön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi. Ehdotettu muutos mahdollistaisi sen, että kunnassa voitaisiin valita toimielimelle vanhusneuvoston sijasta sellainen nimi, joka kuvaisi paremmin sen edustamaa paikallista väestöryhmää. Siten vaikuttamistoimielin olisi mahdollista nimetä esimerkiksi ikäneuvostoksi. Lakimuutoksen tarkoituksena on vastata Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry:n ja vanhusasiavaltuutetun esittämiin tarpeisiin modernisoida nimike vastaamaan ikääntymiskäsityksen muutosta.

Käytännössä Savonlinnan kaupungin vanhusneuvoston nimen muuttaminen ikäneuvostoksi aloitteessa esitetyllä tavalla edellyttää muutosta hallintosääntöön, josta päättää kaupunginvaltuusto, sekä erilaisia pienempiä hallinnollisia toimia muutoksen toteuttamiseksi. Kaupungin talousarvioon 2026 (hyväksytty kaupunginvaltuustossa 15.12.2025 § 138) on kirjattu tavoite hallintosäännön ja organisaatiorakenteen kokonaisuudistuksesta (s. 22).

Vaihtoehdot ja vaikutustenarviointi

Vaihtoehto A: Kaupunki ei muuta vanhusneuvoston nimeä tässä vaiheessa

Koska kuntalaki tunnistaa edelleen ainoastaan vanhusneuvoston lakisääteisen vaikuttamistoimielimen käsitteenä ja vanhusneuvoston nimen muuttamisen mahdollistava kuntalain lainsäädäntömuutos on vireillä, vanhusneuvoston uudelleen nimeämisessä on perusteltua odottaa lakimuutos valmiiksi ja tehdä mahdollinen nimenmuutos sen jälkeen. Keskushallinnon hallintopalvelut jää seuraamaan lainsäädäntöhankkeen etenemistä ja vanhusneuvoston nimen muuttaminen otetaan huomioon hallintosäännön ja organisaatiorakenteen kokonaisuudistuksen yhteydessä.

Nimen säilyttäminen tukee vanhusneuvoston lakisääteisen aseman selkeyttä, mikä helpottaa sekä kuntalaisten ymmärrystä toimielimen

roolista että kaupungin viestintää. Samalla osa ikääntyneistä saattaa kokea nykyisen nimikkeen leimaavana, mikä voi heikentää osallisuuden kokemusta ja toimielimen vetovoimaa.

Vaihtoehto tukee hallinnollista johdonmukaisuutta ja säilyttää toimielimen nimen linjassa voimassa olevan lainsäädännön kanssa. Vaihtoehdolla vältetään hallintosäännön väliaikainen muuttamistarve, joka vastaa kaupungin talousarvioon 2026 kirjattua tavoitetta toteuttaa hallintosäännön ja organisaation kokonaisuudistus yhtenä kokonaisuutena.

Vaihtoehdolla ei ole vaikutuksia lapsiin, ympäristöön tai kaupungin talouteen.

Kaupunkistrategian (hyväksytty kaupunginvaltuustossa 16.2.2026 § 16) arvo *rohkea realismi* puoltaa nimen säilyttämistä tässä vaiheessa lakimuutoksen ollessa kesken ja koska hallintosäännön uudistus on suunniteltu toteutettavaksi kokonaisuutena. Nimen säilyttäminen tässä vaiheessa tukee hallinnon johdonmukaisuutta ja talousarvion linjaamia rakenteellisia uudistuksia.

Vaihtoehto B: Kaupunki muuttaa vanhusneuvoston nimen ikäneuvostoksi

On tärkeää, että vanhusneuvoston nimi kuvaa selkeästi vaikuttamistoimielimen tehtävää ja kohderyhmää sekä on neuvoston jäsenten näkökulmasta luonteva ja tunnistettava.

Nimen muuttaminen ikäneuvostoksi voisi vahvistaa ikämyönteistä ajattelua, parantaa toimielimen saavutettavuutta ja lisätä identifikaatiota erityisesti aktiivisten ikääntyneiden parissa. Se saattaa kuitenkin aiheuttaa sekaannusta lakisääteisen roolin suhteen, kunnes lainsäädännön uudistus valmistuu.

Vaatisi hallintosäännön osamuutoksen ja erillisen viestinnän siitä, että ikäneuvosto täyttää vanhusneuvoston lakisääteisen roolin. Tämä voisi lisätä hallinnollista työtä ennen kuin lainsäädäntö mahdollistaa nimen käytön ilman lisäselvityksiä.

Vaihtoehdolla ei ole vaikutuksia lapsiin tai ympäristöön. Vaihtoehdolla on pieniä vaikutuksia kaupungin talouteen mm. hallintosäännön päivityksistä, viestinnästä ja materiaalien muuttamisesta aiheutuvista kustannuksista.

Vanhusneuvoston nimen muuttaminen ikäneuvostoksi tukisi erityisesti Savonlinnan kaupunkistrategian (hyväksytty kaupunginvaltuustossa 16.2.2026 § 16) arvoja *osaava uudistuminen* ja *kunnioittava kohtaaminen* sekä vahvistaisi strategian tavoitetta olla osallistava ja yhteisöllinen kaupunki. Muutos edistäisi ikämyönteisyyttä, osallisuutta ja kaupungin positiivista imagoa. Nimen muuttaminen edistää erityisesti hyvinvointi- ja osallisuustavoitteita.

Johtopäätös

Kokonaisarvioinnin perusteella on arvioitu, että vanhusneuvoston nimen muuttaminen ikäneuvostoksi on sisällöllisesti perusteltu ja strategisesti kannatettava tavoite. Kuitenkin, koska asiaa koskeva lainsäädäntömuutos on parhaillaan valmistelussa ja koska kaupungin talousarvion 2026 mukaan hallintosäännön ja organisaatorakenteen kokonaisuudistukseen ryhdytään vielä vuonna 2026, nimen muuttaminen tässä vaiheessa ei ole tarkoituksenmukaista. Vanhusneuvoston nimen muuttaminen käsitellään osana hallintosäännön kokonaisuudistusta sen jälkeen, kun kuntalain muutos on vahvistettu. Keskushallinnon hallintopalvelut seuraa kuntalain muutoksen etenemistä ja valmistelee tarvittavat muutokset uudistuksen yhteyteen.

Toimivalta	Kuntalaki 39 §, hallintosääntö 85 §
Esittelijä	Vt. kaupunginjohtaja Ma Ding
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus merkitsee vanhusneuvoston aloitteen tiedoksi ja antaa selostusosan mukaisen vastauksen aloitteeseen.
Käsittely	Keskustelun kuluessa esittelijä muutti päätösehdotustaan kuulumaan seuraavasti: Kaupunginhallitus merkitsee vanhusneuvoston aloitteen tiedoksi ja antaa selostusosan vaihtoehto B:n mukaisen vastauksen aloitteeseen.
Päätös	Kaupunginhallitus hyväksyi esittelijän muutetun päätösehdotuksen.
Tiedoksi	Vanhusneuvosto
Toimenpiteet	Keskushallinnon hallintopalvelut